

การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล
สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาขอนแก่น เขต 5

A Study of Learning Person Competency Components in the Digital Era of
Opportunity Expansion School Administrators Under KhonKaen Primary
Educational Service Area Office 5

ARTICLEINFO

Article history :

Received 11 May 2021

Revised 1 August 2021

Accepted 7 September 2021

Available Online

กฤตฤณ ปูนอน¹ และ จีรนนท์ วัชรกุล²

Krittrin Phunorn¹ and Chiranan Wachraku²

ABSTRACT

The purpose of this research were to study and confirm components of learning person competency in the digital era of opportunity expansion school administrators under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 5. The research was conducted in 2 phases: Phase 1 studied the components of learning person competency of administrators in the digital era by document study on concepts and theories of academicians and related research to analyze and synthesize the component elements. Phase 2 confirm the components by 5 experts in educational administrators.

This research found that the learning person competency components in the digital era of opportunity expansion school administrators under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 5 including 5 components and 15 indicators. The results were sorted from the confirmation of the learning personal competency components of administrators in the digital era as follows: (1) Decision-making in problem solving was 3 indicators equal to 93.33 percent, (2) Learning behavior was 3 indicators equal to 86.67 percent, (3) The use of digital media was 3 indicators also (4) Thinking skills and (5) Being a professional administrator were 3 indicators equal to 80 percent. The overall average was 84 percent.

KEYWORD : COMPETENCY / LEARNING PRESON / DIGITAL ERA

¹ครู โรงเรียนบ้านขนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประเทศไทย

¹Teacher at Ban Khanuan School Under of KhonKaen Primary Educational Service Area Office 5,Thailand.

²อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประเทศไทย

²Lecturer in Education Administration Faculty of Education KhonKaen University ,Thailand.

Corresponding author; E-mail address: krittrin.p@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) โดยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ด้วยการศึกษาดocuเม้นต์ (Document Study) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ระยะที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามกรอบการสังเคราะห์เอกสาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ใน ยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ โดยเรียงลำดับจากผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้แก่ (1) การตัดสินใจแก้ปัญหา มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 93.33 (2) พฤติกรรมการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 86.67 (3) การใช้สื่อดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ (4) ทักษะการคิด มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ และ (5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 80 และเฉลี่ยรวมเท่ากับร้อยละ 84

คำสำคัญ : สมรรถนะ / ความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ / ยุคดิจิทัล

บทนำ

บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ทำให้ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล รวมทั้งการปรับโครงสร้างไปสู่ประเทศไทย 4.0 เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564 และเตรียมความพร้อมสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 “พลิกโฉมประเทศไทย ไปสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” ทำให้ในปัจจุบัน เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากผลการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ายังมีปัญหาหลายเรื่องที่ต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุงและต่อยอดโดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา เห็นได้ชัดว่าการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับ การแก้ไขทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในระดับสากลจึงต้องเร่งนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อน ดังนั้นการปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการเพิ่มสมรรถนะให้กับตนเองเพื่อให้ก้าวทันยุคดิจิทัล ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทาง การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทย

ดังนั้น ยุคดิจิทัลจึงเป็นยุคที่เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมีความก้าวหน้า และเทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการศึกษา เป็นเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต และตอบสนองความต้องการของคนรุ่นใหม่ (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะนำความสำเร็จและเสริมสร้างคุณภาพทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กรนั้น ๆ การสร้างคุณภาพภายในโรงเรียนจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ความมั่นใจเกิดขึ้นกับผู้รับบริการทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมส่วนรวม (Jinnawat Pakotang, 2018)

มีหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารในองค์กรต่าง ๆ ทั่วโลกตระหนักถึงการสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรและบุคลากรในองค์กรจะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จและแข่งขันได้ โดยการพัฒนาศักยภาพขององค์กรใน

ยุคปัจจุบันเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันจึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการทรัพยากรในรูปของความรู้ อันเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปคุณค่าขององค์กร องค์กรที่มีความรู้ที่ดีที่สุดและสามารถใช้ความรู้นั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงจะเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จ (Stewart, 2010) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ ซึ่งบุคคลแห่งการเรียนรู้ในบริบทของคนไทยหมายถึง ผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต และพลเมืองไทยที่ดี เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมกับสถานการณ์โลก สามารถปรับตัวเข้ากับโลกยุคเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และสามารถนำความรู้มาสร้างประโยชน์และทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์, 2554) อย่างไรก็ตามในยุคการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาประเทศไปสู่ยุคดิจิทัลนั้น องค์กรต่าง ๆ ย่อมต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สมรรถนะของผู้บริหารองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่ได้ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะของตนเองในการบริหารงานในยุคดิจิทัลในบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาตนเองให้เติบโตและนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพในการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของบุคลากรและผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ด้วยการศึกษาดูเอกสาร (Document Study) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนี้

(1) การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามแนวคิดของนักวิชาการ ได้แก่ วิรัตน์ บัวขาว (2541) สมุทธา พรหมบุญ (2541) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ชูศรี ดันพงศ์ (2544) ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์ (2554) ธิดา ประภาคน์สินสุข (2555) ศกวรรณ สุขมี (2559) จิราภรณ์ พรหมทอง (2559) วันทนี ศรีบุรินทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว (2559) รักษ์ิต สุทธิพงษ์ (2560) วิทยากร ยาลิงทอง (2560) วีรวิทย์ อาธิสวัสดิ์ (2560) และ วไลพร บุษบก พิษณุภา ยืนยาว จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย และ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2563) โดยใช้ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบ

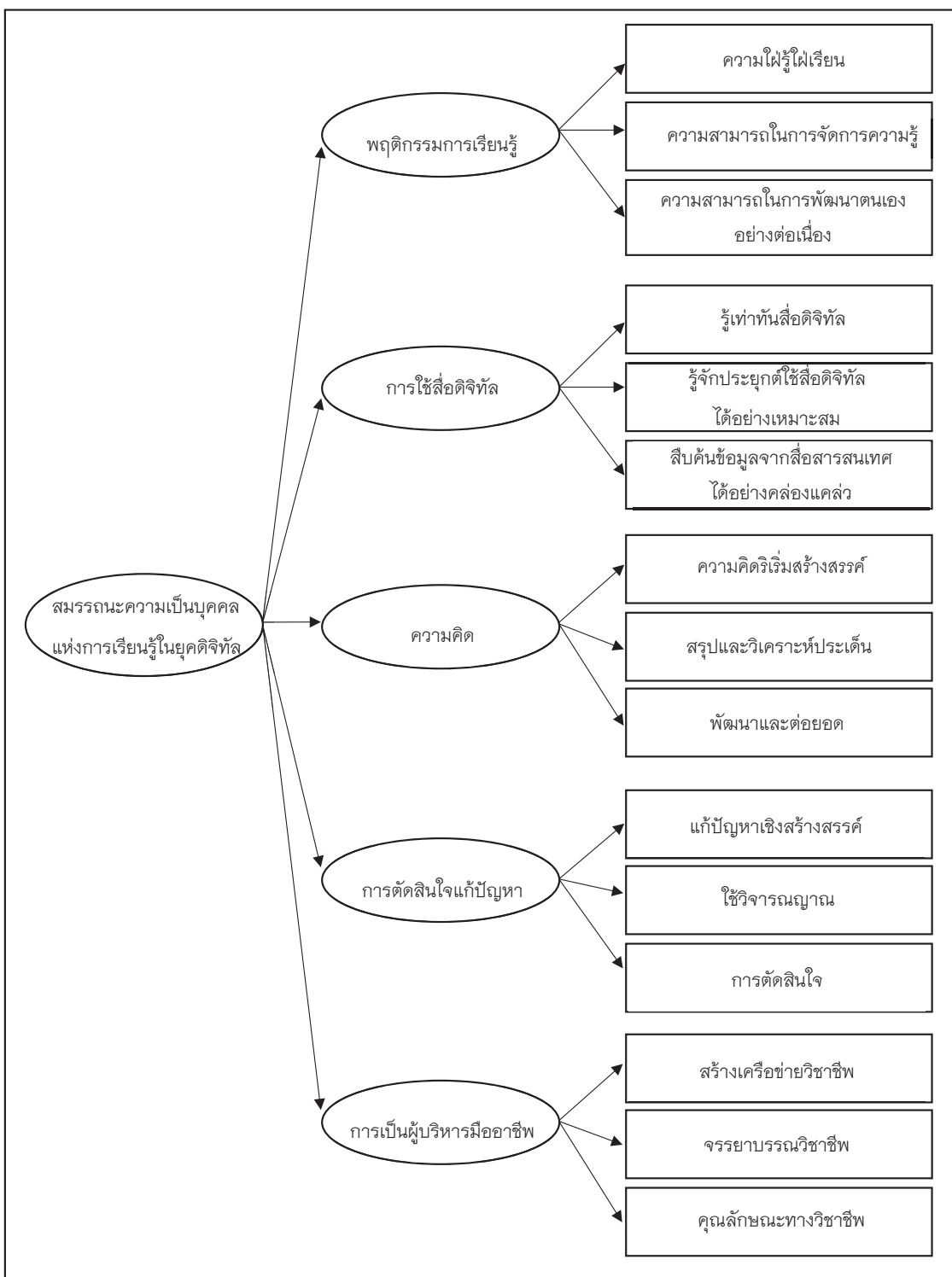

(2) การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยแจกแจงความถี่จากหลายแหล่งข้อมูล และสรุปโดยใช้เกณฑ์เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ขององค์ประกอบทั้งหมด ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ 2) การใช้สื่อดิจิทัล 3) ทักษะการคิด 4) การตัดสินใจแก้ปัญหา และ 5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์นี้ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) นักวิชาการด้านการบริหาร การศึกษา จำนวน 2 ท่าน และ 2) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน เพื่อยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ 2 ระดับ คือ เหมาะสม และไม่เหมาะสม พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์ กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามแนวคิดของ วิรัตน์ บัวขาว (2541) สุมณฑา พรหมบุญ (2541) เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ชูศรี ต้นพงศ์ (2544) ชีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์ (2554) ธิดา ประภาคนันต์สุข (2555) ศกพลวรรณ สุขมี (2559) จิราภรณ์ พรหมทอง (2559) วันทนี ศรีบุรินทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว (2559) รักษิต สุทธิพงษ์ (2560) วิทยากร ยาสิงห์ทอง (2560) วีรวิทย์ อารีสวัสดิ์ (2560) และ วไลพร บุษบก และคณะ (2563) โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยที่ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารนำไปสู่ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบ เท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ขององค์

ประกอบทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ 2) การใช้สื่อดิจิทัล 3) ทักษะการคิด 4) การตัดสินใจแก้ปัญหา และ 5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

องค์ประกอบสมรรถนะ ความเป็นบุคคลแห่งการ เรียนรู้สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล	วิรัตน์ บัวขาว (2541)	สุนงนชา พรหมบุญ (2541)	เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543)	ชูศรี ต้นพวง (2544)	ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีโพธิ์โรจน์ (2554)	ธิดา ประภาคนันต์สุข (2555)	ศกมลวรรณ สุขมี (2559)	จิราภรณ์ พรหมทอง (2559)	วันพูนีย์ ศรีปรีณิทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว (2559)	รักจิต สุทธิพงษ์ (2560)	วิทย์กร ยาลิงห์ทอง (2560)	ศิริขวัญ อาริสวัสดิ์ (2560)	วุฒิพร บุษบก และคณะ (2563)	ร้อยละ
1. พฤติกรรมการเรียนรู้	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	64
2. การใช้สื่อดิจิทัล	✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓	57
3. ทักษะการคิด	✓			✓	✓	✓	✓					✓	✓	50
4. การตัดสินใจแก้ปัญหา	✓		✓			✓		✓	✓		✓	✓		50
5. การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ		✓		✓	✓		✓		✓	✓			✓	50

จากตารางที่ 1 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1.1 ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 1.2 ความสามารถในการจัดการความรู้ และ 1.3 ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) การใช้สื่อดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 2.1 รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 2.2 รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและ 2.3 สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว 3) ทักษะการคิด มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 3.1 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3.2 สรุปและวิเคราะห์ประเด็น และ 3.3 พัฒนาและต่อยอด 4) การตัดสินใจแก้ปัญหา มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 4.1 แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 4.2 ใช้วิจารณญาณ และ 4.3 การตัดสินใจ และ 5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 5.1 สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ 5.2 จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และ 5.3 คุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
พฤติกรรมการเรียนรู้	ผู้บริหารมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ๆ นำมาบริหารสถานศึกษาของตนโดยใช้ความสามารถในการจัดการความรู้มาใช้ในการบริหารจัดการ และใช้ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำมาบริหารสถานศึกษาของตนได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) ความสามารถในการจัดการความรู้ 3) ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
การใช้สื่อดิจิทัล	ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อดิจิทัลต่างๆ รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และสืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว	1) รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 2) รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 3) สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว
ความคิด	ผู้บริหารในยุคดิจิทัลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยสรุปและวิเคราะห์ประเด็นได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปพัฒนาและต่อยอดในการบริหารงาน	1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) สรุปและวิเคราะห์ประเด็น 3) พัฒนาและต่อยอด
การตัดสินใจแก้ปัญหา	ผู้บริหารใช้วิธีแก้ปัญหาสร้างสรรค์ ใช้วิจารณญาณ โดยคิดอย่างมีเหตุผลยึดระเบียบและความถูกต้อง ในการตัดสินใจ	1) แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) ใช้วิจารณญาณ 3) การตัดสินใจ
การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	ผู้บริหารใช้การมีส่วนร่วมโดยสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ โดยยึดหลักจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และคุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร	1) สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ 2) จรรยาบรรณทางวิชาชีพ 3) คุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร

2. การยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และ 2) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน เพื่อยืนยันองค์ประกอบ โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ 2 ระดับ คือ เหมาะสม และไม่เหมาะสม พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ แสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 5

องค์ประกอบ	ผลการประเมิน	ร้อยละ
1. พฤติกรรมการเรียนรู้	เหมาะสม	86.67
1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	เหมาะสม	80
2) ความสามารถในการจัดการความรู้	เหมาะสม	100
3) ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	เหมาะสม	80
2. การใช้สื่อดิจิทัล	เหมาะสม	80
1) รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล	เหมาะสม	80
2) รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม	เหมาะสม	80
3) สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว	เหมาะสม	80
3. ทักษะการคิด	เหมาะสม	80
1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	เหมาะสม	100
2) สรุปและวิเคราะห์ประเด็น	เหมาะสม	80
3) พัฒนาและต่อยอด	เหมาะสม	60
4. การตัดสินใจแก้ปัญหา	เหมาะสม	93.33
1) แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์	เหมาะสม	100
2) ใช้วิจารณญาณ	เหมาะสม	80
3) การตัดสินใจ	เหมาะสม	100
5. การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	เหมาะสม	80
1) สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ	เหมาะสม	80
2) จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	เหมาะสม	80
3) คุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร	เหมาะสม	80
โดยรวม	เหมาะสม	84

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ โดยภาพรวมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 84 และสามารถเรียงตามค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ (1) ทักษะการคิด มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2) สรุปและวิเคราะห์ประเด็น และ 3) พัฒนาและต่อยอด มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.33 (2) พฤติกรรมการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) ความสามารถในการจัดการ

ความรู้ และ 3) ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 86.67 (3) การใช้สื่อดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 2) รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และ 3) สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว (4) การตัดสินใจแก้ปัญหา มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 2) ใช้วิจารณ์ญาณ และ 3) การตัดสินใจ และ (5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ 2) จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และ 3) คุณลักษณะการเป็นผู้บริหารมีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 80

อภิปรายผล

1. การวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้ข้อค้นพบดังนี้ จากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถนิยามปฏิบัติการได้ว่า ผู้บริหารมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ นำมาบริหารสถานศึกษาของตน โดยใช้ความสามารถในการจัดการความรู้มาใช้ในการบริการจัดการ และใช้ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาบริหารสถานศึกษาของตนได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงได้ตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1.1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน 1.2) ความสามารถในการจัดการความรู้ และ 1.3) ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) การใช้สื่อดิจิทัล สามารถนิยามปฏิบัติการได้ว่า ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อดิจิทัลต่างๆ รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และสืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว จึงได้ตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ 2.1) รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล 2.2) รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และ 2.3) สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว 3) ทักษะการคิด สามารถนิยามปฏิบัติการได้ว่า ผู้บริหารในยุคดิจิทัลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยสรุปและวิเคราะห์ประเด็นได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำไปพัฒนาและต่อยอดในการบริหารงาน จึงได้ตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ 3.1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3.2) สรุปและวิเคราะห์ประเด็น และ 3.3) พัฒนาและต่อยอด 4) การตัดสินใจแก้ปัญหา สามารถนิยามปฏิบัติการได้ว่า ผู้บริหารใช้วิธีแก้ปัญหาสร้างสรรค์ ใช้วิจารณ์ญาณ โดยคิดอย่างมีเหตุผลยึดระเบียบและความถูกต้อง ในการตัดสินใจ จึงได้ตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ 4.1) แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 4.2) ใช้วิจารณ์ญาณ และ 4.3) การตัดสินใจ และ 5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ สามารถนิยามปฏิบัติการได้ว่า ผู้บริหารใช้การมีส่วนร่วมโดยสร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ โดยยึดหลักจรรยาบรรณทางวิชาชีพ และคุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร จึงได้ตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ 5.1) สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ 5.2) จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และ 5.3) คุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร

2. จากการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและให้การยืนยันตามที่ได้สังเคราะห์มาและมีการเพิ่มเติมรายละเอียดในประเด็นตัวบ่งชี้บางตัวเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ เรียงตามค่าร้อยละจากมากไปหาน้อยได้ ได้แก่ 1) ทักษะการคิด มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สรุปและวิเคราะห์ประเด็น และพัฒนาและต่อยอด มีผลการประเมินเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 93.33 2) พฤติกรรม การเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสามารถในการจัดการความรู้ และ ความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 86.67

3) การใช้สื่อดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ รู้เท่าทันสื่อดิจิทัล รู้จักประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม และ สืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศได้อย่างคล่องแคล่ว 4) การตัดสินใจแก้ปัญหา มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ใช้วิจารณ์ญาณ และการตัดสินใจ และ 5) การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ สร้างเครือข่ายทางวิชาชีพ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และ คุณลักษณะการเป็นผู้บริหาร มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 80 และภาพรวม มีผลการประเมิน เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 84 ได้มีงานวิจัยของ วันทนี ศรีบุรินทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 และ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการคิด การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ และด้านทักษะชีวิตเพื่อการเรียนรู้ทั้งนี้ยังได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิจากการศึกษาครั้งนี้ว่า การเป็นผู้บริหารในยุคดิจิทัล ต้องมีความพร้อมสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย มีการจัดการความรู้ที่ดี เลือกรับสื่อและนำเสนอความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการ พัฒนาสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่เพราะสถานศึกษาก็เปรียบเสมือนบ้าน พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับ จิราภรณ์ พรหมทอง (2559) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตนเองของบุคคลเพื่อก้าวสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ส่งผลกระทบต่อบุคคลอย่างเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษนี้มี ความสำคัญ กล่าวคือจะทำให้บุคคลได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นคนที่มีทันสมัยทันโลก ทันเหตุการณ์ โดยมีแนวทางในการพัฒนาตนเองให้บุคคลที่เรียนรู้ตลอดชีวิต บุคคลที่พัฒนาตนเองให้บุคคลแห่งการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล อย่างสม่ำเสมอจึงเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารสามารถนำผลองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส ทั้ง 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ไปพิจารณาใช้ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนสังกัดมัธยมศึกษา เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส หากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะมีประโยชน์ในการอธิบายสมรรถนะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*.

ซัดเชล มีเดีย.

จิราภรณ์ พรหมทอง. (2559). การพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, 10(2), 63–72.

- ชูศรี ต้นพงศ์. (2544). *เรียนรู้เพื่อเป็นครูคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. ดวงกลมสมัย.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2558). แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 1–9.
- ธิดา ประภาศรีสินธุ์. (2555). สมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ส.พ.ฐ.). *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 23(1), 21 – 38.
- ธีระ รุญเจริญ และวาสนา ศรีไพโรจน์. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้. ข้าวฟ่าง.
- รักษิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 19(2), 344 – 355.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน*, 1(3), 53–62.
- วไลพร นุชบก, พิษณุภา ยืนยาว, จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัยและ ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2563). องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 315 – 325.
- วันทนี ศรีบรินทร์ และ จุไรรัตน์ อาจแก้ว. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*, 7(2), 1 – 23.
- วิทยากร ยาลิ่งทอง. (2560). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(3), 234 – 244.
- วิรัตน์ บัวขาว. (2541). หลักสูตรประถมศึกษายุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการ*, 1(9), 8 – 13.
- วีรวิทย์ อารีสวัสดิ์. (2560). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2019”, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ, ประเทศไทย.
- ศกลวรรณ สุขมี. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 13(25), 85–93.
- สุนันทา พรหมบุญ. (2541). “อาจารย์สดางค์” กับ 40 ปี แห่งความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์. ใน 40 ปี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2501–2541. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Pakotang, J. (2018). *Digital Era Leadership for Professional School Administrators*. Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Stewart, T. A. (2010). *Intellectual Capital : The new wealth of organization*. Currency.

